

Stichting tot instandhouding van de begraafplaats Groenesteeg Leiden

Ere-voorzitter Prof.dr. H.W. van Soest

Secretariaat:
Rosmolen 70
2317 SK Leiden

e-mail: secretariaatgroenesteeg@gmail.com
website: www.begraafplaatsgroenesteeg.nl

Leiden, 25 augustus 2021

NIEUWSBRIEF Nr. 84

Aan onze donateurs,

Voorwoord van de voorzitter: We hopen weer te kunnen starten met activiteiten

Het ziet er naar uit dat we binnenkort weer kunnen starten met onze activiteiten. In maart 2020 was de laatste rondleiding, die we nog net konden organiseren voordat de lockdown werd afgekondigd. Zoals u in de nieuwsbrieven van het afgelopen anderhalf jaar hebt kunnen lezen, hebben we niet stilgezeten. Zo is er onder andere een digitale rondleiding gemaakt, die gedownload kan worden via onze website www.begraafplaatsgroenesteeg.nl. Dit is vaak gebeurd en velen hebben een 'rondje Groenesteeg' gewandeld; het is eigenlijk nog nooit zo druk geweest op de historische begraafplaats als in deze coronatijd. Mede dankzij de inzet van onze groenvrijwilligers was en is het op deze oase van rust aangenaam vertoeven, ook in de afgelopen winter, zoals u op onderstaande foto kunt zien.

De begraafplaats op 8 februari 2021

We zijn positief gestemd en in deze nieuwsbrief kunt u lezen over onze plannen om vanaf de Open Monumentendagen in september weer maandelijks een rondleiding of lezing te organiseren. We zien er naar uit om u - met inachtneming van de dan geldende coronamaatregelen - weer te kunnen ontmoeten.

de oude administratie van de universiteit. Zo eindigde ik met 77 mannelijke studenten en welgeteld 1 vrouwelijke student; 75 van hen werden in de 19de eeuw begraven. Hoe kwamen ze aan hun eind? Dat is een vraag waarop moeilijk een precies antwoord te geven is. Vaak in vage termen zoals 'overleden na een kortstondige ongesteldheid', maar een enkele keer luid en duidelijk; 'Diphtheritis maakte schielijk een einde aan zijn leven.'

Mijn voorlopige conclusie is dat veel studenten overleden aan dezelfde soort besmettelijke ziektes als waaraan veel 'gewone' Leidenaren stierven in de 19de eeuw: cholera, griep, tuberculose en tyfus. Van alle HBG-studenten - 'mijn jongens' noem ik ze inmiddels - probeer ik hun achtergrond te achterhalen: waar kwamen ze vandaan, in wat voor gezin groeiden ze op, wat was hun vooropleiding en wat voor leven leidden ze als student? En natuurlijk: hoe zagen ze er uit? Van slechts zes studenten vond ik tot nu toe een portret. Een van hen is Anton van de Garde (1821-1845) wiens portret hiernaast staat afgebeeld.

Anton van de Garde

Anton (1821-1845) kwam uit Zaltbommel waar zijn vader handelaar in wijn en sterke dranken was. In 1840 schreef hij zich bij de universiteit Leiden in als student medicijnen. Hij werd een boezemvriend van tekenaar en schrijver Alexander Ver Huell die later vooral bekend werd door zijn illustraties in *Studenten-typen* van Jan Kneppelhout (alias Klikspaan). In diverse andere tekeningen van het studentenleven door Ver Huell keert Anton van de Garde terug, als zichzelf of als studententype. Eind december 1845 krijgt Anton tyfus. Alexander waakt bij zijn ziekbed en is diep bedroefd als Anton enige dagen later overlijdt. Samen met andere vrienden van Anton draagt hij hem op oudejaarsdag ten grave op de Groenesteeg. De Leydse Courant doet op de voorpagina verslag van de druk bezochte begrafenis.

Van de Garde is niet de enige Groenesteeg-student over wie meer te vertellen valt. Wat te denken van rechtenstudent Jan Modderman (1867-1889). Zijn vader was suikerfabrikant in Nederlands-Indië, zijn moeder een 'njai', een Indische concubine. Of neem Adriaan Sanches (1809 -1829), student medicijnen en de zoon van een Joodse plantagehouder in Suriname en een van zijn slavinnen. Die verhalen verschijnen later op de website in de rubriek 'Nader belichte personen'.

Weetje: Zeeprik Alf onder de Laatste Brug

De Historische begraafplaats Groenesteeg is een bolwerk omgeven door de Zijlsingel, de Nieuwe Rijn en de 4de Binnenvestgracht. Daar zwemmen de nodige vissen. Aaf Verkade, de stadsgrachtenadviseur voor de gemeente Leiden, ontdekte wel een heel bijzondere kostganger, die zomaar vanuit de Nieuwe Rijn onder de "Laatste Brug" door deze Binnenvestgracht in zwom. Het was een forse zeeprik die van Aaf de naam **Alf** heeft gekregen.

De zeeprik (*Petromyzon marinus*) heeft net als een haai geen bot of graten maar kraakbeen. Hij heeft een buisvormige kaakloze zuigmond met rijen scherpe zaagtandjes, waarmee hij zich in de huid van vissen, zeehonden en walvissen kan boren om zich te voeden met hun bloed. Evolutionair gezien staan rondbekken dicht bij het overgangsgedrag tussen de gewervelde en ongewervelde dieren. Volwassen zeeprikken hebben een groengrijze gemarmerde rug en flanken. De Roer, een zijrivier de Maas, is de enige plek waar de soort zich in Nederland met zekerheid voortplant.

De "Alf" is een rode lijstsoort is uit de Habitatrictlijn, en daardoor een beschermde vis.

De Zeeprik (*Petromyzon marinus*)